

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

4. oktober 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 291 (Alm. del) af 28. april 2022 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren bekræfte, at Finansministeriets regneprincipper, fsva. uddannelses-gennemslaget på løft fra ufaglært niveau, bygger på et studie, jf. "Sammenhængen mellem uddannelse og erhvervsdeltagelse", Finansministeriets arbejdspapirserie, J. Søgaard, 2011, der er mere end 10 år gammelt, og at dette studiet er baseret på data, der er mere end 15 år gamle? Ministeren bedes endvidere bekræfte, at det ud fra en faglig synsvinkel er problematisk at basere regneprincipper på resultater, der er følsomme overfor mindre variationer i data og/eller variabelkonstruktion, som det er tilfældet med netop det ovenfor omtalte studie, jf. rapporten "Effekter af uddannelsesløft – Fra ufaglært til faglært" fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Svar

Det kan bekræftes at beregningsforudsætningerne oprindeligt er fastlagt med udgangspunkt i analysen Søgaard (2011).¹ Analysen er fra 2011 og dermed mere end 10 år gammel. Det er også korrekt, at analysen er baseret på data, der nu er mere end 15 år gamle, idet analysen er foretaget på oplysninger om befolkningens erhvervsdeltagelse og uddannelsesniveau i perioden 1981-2007.

Finansministeriet har løbende fulgt udviklingen i litteraturen og de nyere empiriske undersøgelser på området, og har løbende været betrygget i, at de nyere studier overordnet set understøtter Finansministeriets beregningsforudsætninger.

Det er et grundvilkår, at empiriske analyser er usikre, og derfor er det heller ikke ideelt at basere beregningsforudsætninger på baggrund af enkelte studier alene. Ideelt set bør der være et bredt udvalg af empiriske studier, der understøtter de estimater, der lægges til grund. I en sådan vurdering af om andre empiriske studier bakker op om beregningsforudsætningerne lægges der naturligvis vægt på studier af høj kvalitet, ideelt set udgivet i fagfællebedømte tidsskrifter og baseret på opdaterede danske data og på inddragelse af studier med forskellige empiriske analysemetoder. I praksis vil det dog ikke altid være muligt, og beregningsforudsætningerne må derfor tage udsping i de empiriske analyser, der nu engang foreligger.

¹ https://fm.dk/media/13509/Arbejdspapir_Uddannelse_og_erhvervsdeltagelse.pdf

Derfor er det også positivt, at der i løbet af de sidste 15 år er kommet flere analyser til, der løbende kan være med til at kaste lys over de anvendte forudsætninger.

Der vil altid være et element af usikkerhed i beregninger af adfærdsvirkninger, ligesom der i øvrigt er for mange andre økonomiske spørgsmål. Dels – som det fx påpeges i spørgsmålet vedrørende uddannelsesvirkninger – fordi viden om adfærdsændringeres størrelse sjældent er præcis. Dels fordi ikke alle de dimensioner af adfærden, som påvirkes af en given politikændring, nødvendigvis er empirisk belyst på en måde, som direkte kan anvendes i en effektvurdering.

På linje med den almindelige budgettering på finansloven søges der opgjort ”middelrette skøn” for samtlige elementer, herunder også adfærdsvirkningerne, i beregningen af strukturel saldo og finanspolitisk holdbarhed, således at der ikke er tale om bias i hverken den ene eller den anden retning, *jf. Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet*.

Finansministeriets vurdering af de anvendte uddannelsesgennemslag på erhvervsdeltagelsen

De uddannelsesgennemslag, der anvendes i Finansministeriets fremskrivninger, ligger i den lave ende, men inden for det spænd af estimater, der findes i de fire studier, der omtales i Børne- og Undervisningsministeriets rapport "Effekter af uddannelsesløft – Fra ufaglært til faglært".

Når Finansministeriet vurderer, at et middelret skøn bør ligge i den lave ende af det omtalte spænd, skal det ses i lyset af bekymringen om såkaldt ability-bias, omtalt i både Andersen m.fl. (2021) og DØR (2018). Ability-bias giver entydigt anledning til, at de estimerede værdier er udtryk for overkantsskøn.

Sagt med andre ord er Finansministeriet ikke overbevist om, at de anvendte metoder i de nyere analyser i tilstrækkelig grad kan tage højde for, at dem der tager en faglært uddannelse, i gennemsnit også vil have nogle *uobserverbare* underliggende karakteristika, der adskiller sig fra ellers sammenlignelige ufaglærte, *jf. også Andersen m.fl. (2021)*.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister